HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הלוקח עובר חמורו פרק ראשון בכורות י.

אי הכי בשר בחלב מאי איריא דהיתה לה שעת הכושר תיפוק לי דאוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים הוא דתניא רבי שמעון בן יהודה אומר [ב] משום ר' שמעון בשר בחלב אסור באכילה ומותר בהנאה שנאמר [1] כי עם קדוש אתה לה' אלהיך ולהלן הוא אומר [2] ואנשי קודש תהיון לי מה להלן אסור באכילה ומותר בהנאה אף כאן אסור באכילה ומותר בהנאה חדא ועוד קאמר חדא דאוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים הוא ועוד לדידיה נמי הרי היתה לו שעת הכושר ואם איתא דלאחר עריפה שרי רבי שמעון ליתני ומודה רבי שמעון בפטר חמור ובשר בחלב שמטמא טומאת אוכלין אי דחשיב עליה הכי נמי הכא במאי עסקינן דלא חשיב עליה וטעמא מאי מטמאי רבנן אמרוה רבנן קמיה דרב ששת הואיל ואיסורו [ג] חישובו [ד] ולרבנן מי אמר הואיל ואיסורו חישובו והא תנן [ה] שלשה עשר דברים [ו] אמרו בנבלת עוף טהור וזו אחת מהן צריכה מחשבה ואינה צריכה הכשר ואי איסורו חישובו למה לי מחשבה הא מני רבי שמעון היא תא שמע [ז] נבלת [א] בהמה טמאה בכל מקום ונבלת עוף טהור והחלב בכפרים צריכים מחשבה ואינם צריכים הכשר ואי אמרת איסורו חישובו למה לי מחשבה הא מני רבי שמעון היא תא שמע [ח] נבלת [ב] בהמה טהורה בכל מקום ונבלת עוף הטהור והחלב בשווקים אינן צריכין מחשבה ולא הכשר הא טמאה בעיא מחשבה וכי תימא הא מני רבי שמעון היא הא מדסיפא רבי שמעון הוי ריישא לאו רבי שמעון דקתני סיפא רבי שמעון אומר אף הגמל והארנבת והשפן והחזיר אינן צריכין לא מחשבה ולא הכשר [ט] ואמר רבי שמעון מה טעם הואיל ויש בהן סימני טהרה אלא אמר רבא דכולי עלמא לא אמרינן איסורו חישובו ואי דערפיה מיערף הכי נמי דמודו רבנן דלא מיחשב ולא מיחזי עליה:

מה להלן אסור באכילה ומותר בהנאה כו'. תימה דבפרק כל שעה (פסחים כד:) דריש ליקי בן יהודה ליקור בהמה ולקור חיה ליקי מק"ו דערלה ושמחת במעי פליגי ור"ל [יו] קסבר חנא דהמם כיון דמעי לקיומי מרוייהו הוה ומפקינן מק"ו דבהמה טמאה מה להלן שהותר בהנאה אסור באכילה אף כאן שהותר בהנאה אסור באכילה ור"ל [יז] מעמיד לומר מלמא מעי גזירה שמא יעשה מהן כלי שיר ומפקינן מקל וחומר ופריש ר"ת קל שמא יעשה מהן כלי שיר כדלקמן מיהו דבפרק כל שעה (פסחים כד.) פסולי המיעים פריש ר"ל עם קדש ומעי קדש [יח] מעמין אחד ודמו מהדדי [יט] ת"ק דנין מוקדש מוקדשים ואין דנין מוקדשים מחולין ואין דנין מחולין מקדשים לכדלמטה פרק היסוי הדם (חולין פה.) [כ]: **נבלת** בהמה טמאה בכל מקום ונבלת עוף טהור בכפרים וצריכה מחשבה ואינה צריכה הכשר. ותמהני לם גרסינן לעיל [כא] למימר לתלן דצריך הכשר דלא מחלב נגלה הא פיקה מטמאה טומאה חמורה (ויקרא ז) ושמא לכל מלאכה ומשמע לן נמי דצריך הכשר ואי משמע לן הכי אמאי לא גרסינן [כב] הרי שמינו בפרק העור והרוטב (חולין קכח.) חוב רבי עקיבא לטיח שוב כרבי יהודה דהכשר שמיטה לא מהני לחלב משום דלמטמי לחלב לא חוכל הוא דהא בכפרים לאו כר מלאכה היא עד דמשיב עליה ובמסקנא פריכא לא גרסינן [כג] ע"כ לפי שיש [כ] פי' בקונטרס [כד] ומפ"ק דקדושין [כה] מלמדים הוקש לחלק שיש [כו] ומפ"ק דחולין [כז] מלמדים שהוקש לחלב ומע"ג דרב מוקי הכא בשעור והרוטב (שם) פליגא דתנאי [כח] ה"ג בהמה טמאה מ"מ מטמא דאי משום דאי בהמה טמאה ממעטינן מיניה דמשום הכי לא מטמא משום דמיעוטא הוא דכתיב [כט] מבהמתך ומבהמה הרי הוא כבהמה טהורה ומפיק לה מדכתיב [ל] בבהמתך ולא כבהמה טמאה ומיהו קשה דבסמוך מקשינן מע"ג לחלב ומשמע דמע"ג לא מיעט רחמנא ומיהו י"ל דמיעוט דחלב לא מיעט אלא מבהמה טמאה ומע"ג לא מיעט כלל ומיהו קשה דבפרק כל שעה (פסחים כד:) מוקי לה כר' יוסי דאמר [לא] מע"ג מותר ומפקינן מקל וחומר ופריש ר"ת קל שמא יעשה מהן כלי שיר ומפקינן מק"ו דבהמה טמאה מה להלן שהותר בהנאה אסור באכילה אף כאן שהותר בהנאה אסור באכילה ומותר בהנאה חדא ועוד קאמר חדא דאוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים הוא ועוד לדידיה נמי הרי היתה לו שעת הכושר ואם איתא דלאחר עריפה שרי רבי שמעון ליתני ומודה רבי שמעון בפטר חמור ובשר בחלב שמטמא טומאת אוכלין אי דחשיב עליה הכי נמי הכא במאי עסקינן דלא חשיב עליה וטעמא מאי מטמאי רבנן אמרוה רבנן קמיה דרב ששת הואיל ואיסורו [ג] חישובו [ד] ולרבנן מי אמר הואיל ואיסורו חישובו והא תנן [ה] שלשה עשר דברים [ו] אמרו בנבלת עוף טהור וזו אחת מהן צריכה מחשבה ואינה צריכה הכשר ואי איסורו חישובו למה לי מחשבה הא מני רבי שמעון היא תא שמע [ז] נבלת [א] בהמה טמאה בכל מקום ונבלת עוף טהור והחלב בכפרים צריכים מחשבה ואינם צריכים הכשר ואי אמרת איסורו חישובו למה לי מחשבה הא מני רבי שמעון היא תא שמע [ח] נבלת [ב] בהמה טהורה בכל מקום ונבלת עוף הטהור והחלב בשווקים אינן צריכין מחשבה ולא הכשר הא טמאה בעיא מחשבה וכי תימא הא מני רבי שמעון היא הא מדסיפא רבי שמעון הוי ריישא לאו רבי שמעון דקתני סיפא רבי שמעון אומר אף הגמל והארנבת והשפן והחזיר אינן צריכין לא מחשבה ולא הכשר [ט] ואמר רבי שמעון מה טעם הואיל ויש בהן סימני טהרה אלא אמר רבא דכולי עלמא לא אמרינן איסורו חישובו ואי דערפיה מיערף הכי נמי

אי הכי. לטעמיך דר' שמעון משום טעמא הוא: **מה להלן מופר בהנאה.** דכתיב בלבך תעליהון אותו (שמות כג): **לדידיה נמי.** לנזרך ישראל עצמו היתה לו שעת הכושר לאכול ועגלה ערופה לא היתה לו שעת הכושר לפי' קודם לכן דבהמה במיעוט נחזקה חיסור עומדת.

ליעבי ומודה ר' שמעון בפטר חמור. דהא יכול להאכילו לאחרים הוא: **דלא חשיב עליה.** לאכילה ומשום הכי לא מני ליה דתמיהא לאו לאכילה קאי: **[ז]ואיסורו חישובו.** לחיסור לתקר ליה רחמנא ליצרוכל משויא ליה לאוכל לכיון לתקר ליה לאכילה לעובד כוכבים הוא: **לעיבד כוכבים הוא.** לטמא טומאת אוכלין אם נגע [ט] בהן ערב שמש טמאה בכלי חרס [י] ואין לו תקנה אלא שבירה: **ומודה מטמא.** הואיל ויש עליה טומאה חמורה לטמא אדם וכגדים אם היה אוכלה ומחמר בכליותיו בפרק דם שחיטה (דף כא.) וכי יותן מים וכו' [יא] מה זרעים מיוחדין שיין טופן לטמא טומאה חמורה לריכין הכשר אף כל שיין טופן לטמא טומאה חמורה לריכין הכשר [יב] ולא שיין הכשר אלא לטמא טומאה קלה לאוכלין וכן מחשבה: **ר' שמעון היא.** דלית ליה לחיסורו חישובו: **נגלת בהמה טמאה בכ"מ.** שהיא מטמא לאו לאכילה קיימא דמחשבה ועוד שיש לה [יג] טומאה היא וכן נבלת עוף טהור: **וחלב.** שומן של [יד] נבלה טהורה: **בכפרים.** דעגיים סם ולין לריגלין לאכול עופות ושומן לריכין מחשבה לתאכילן לעובד כוכבים ואם לאו אין מטמאין טומאת אוכלין. וה"מ נבלת בהמה טמאה מחלב אבל חלב נבלת בהמה טהורה אינו מטמא אלא מדרבנן [טו] שהיא בכלל בשר בהמה טהורה [טז] שאין לו עיכול [יז] ואין לו תקנה אלא שבירה. ומיהו לאכול לכלבים ולחזירים לא גזרו רבנן (דף כב.). ולא יאכל מן הנבלה (דברים יד כא) בהנאה לר' שמעון לריתני ומודה ר' שמעון בפטר חמור ובשר בחלב שמטמא טומאת אוכלין דהא תרוייהו שרו בהנאה ואוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים ניתני אלא מדלא תני ומודה בפטר חמור ש"מ דלאחר עריפה אסור: לעולם ר' שמעון שרי בהנאה ואפאי לא מטמא טומאת אוכלין: הכא במאי עסקינן דלא חשיב עליה בשעת עריפה דליטמא טומאת אוכלין: אמרוה רבנן קמיה דרב ששת. משום הכי לדבנן מטמא טומאת אוכלין הואיל דחמור דאסור לישראל באכילה חמורא דאיסורו חושבו לטמא טומאת אוכלין: ור"ש לא אמר דאיסורו (איסור) חישובו אלא אי חשיב עליה מטמא טומאת אוכלין אי לא: ולדבנן מי אמרינן כו' והתנן במס' עוקצין י"ג דברים נאמרו בנבלת עוף טהור וזו אחד מהן צריכה מחשבה ואין צריכה הכשר כלומר דלא מטמא טומאת אוכלין אלא אי חשיב עלה שתהא לאכילה לעובד כוכבים ומשום הכי בעיא מחשבה דלית ליה טומאה אחריתי דהא נבילת עוף לא מטמא בנגיעה בבזית נבלת בהמה ולא מטמא' אלא באכילה בבית הבליעה הלכך צריכה מחשבה לטמא טומאת אוכלין בכביצה ואינה צריכה הכשר מים דבלא הכשר מים אי נגע שרץ בכביצה אוכלין דנבלת עוף מטמא ומ"ש אין צריכין הכשר דק"ל דכל שסופו לטמא טומאה חמורה בכזית אין צריך הכשר ואהי נבלת עוף נמי כי אכיל מיניה כזית מטמא בגדים אבית הבליעה והיינו טומאה חמורה דמטמא בכזית כנבלת בהמה. אבל נבלת בהמה מטמאה בנגיעה בכזית בלא אכילה. והאי דנקט בנבלת עוף הטהור דצריך מחשבה כ"ש נבלת עוף טמא אבל האי דנקט עוף טהור רבותא קמ"ל דאע"ג דעוף טהור הוא לאכילה בין לישראל בין לעובדי כוכבים

אפילו הכי נבלתו לא מטמא טומאת אוכלין אלא במחשבה ואי אמרת איסורו חישובו להואיל ואסור באכילה לישראל חשוב וראוי הוא לאכילה לעובד כוכבים מטמא טומאת אוכלין למה לי מחשבה אחריתי: הא מני. דצריך מחשבה ר' שמעון היא דלית ליה איסורו חישובו: ת"ש נבלת בהמה טהורה בכל מקום. בין בכפרים בין בכרכים דאחד עניים ואחד עשירים דרכן לאכול אע"פ צריכה מחשבה לענין טומאת אוכלין ואמאי צריכה מחשבה משום דבהמה טמאה היא דלא היתה ראויה לישראל לאכילה והאי דצריכה מחשבה לאו לטמויי טומאת אוכלין דגופה בכביצה קאי דהיא עצמה טמאה היא טומאה חמורה בכזית בלא מחשבה אלא הכי צריכה מחשבה לאיצטרופי לכזית דשאר אוכלין דלאו דנבלה ואיכא פחות מכביצה דשאר אוכלין דחמורה אין צריך הכשר. אלא אי נגע בהו אוכלין ושמיר להו כביצה וההוא פחות מכזית כיון דלית ביה שיעור טומאה חמורה לא מטמא בגופיה ויכול לאיצטרופי לטומאת אוכלין הלכך צריכה מחשבה ונבילת העוף הטהורה אע"ג דעוף טהור הוא דהוי ראוי בין לישראל בין לעובדי כוכבים כיון דבכפרים הוא דלא צריכי למיכל עופות צריכה מחשבה ולטומאת דעוף לא צריך מידי לאיצטרופי אלא בכביצה דנבלת עוף גופה קאמר ואינה צריכה הכשר דאפילו בלא הכשר מטמא טומאת אוכלין חמורה אין צריך הכשר. אלא אי נגע בהו שרץ בלא הכשר מטמא טומאת אוכלין והא הכא דלא מטמא אלא מדלא תני ומודה רבי שמעון בפטר חמור ובשר בחלב שמטמא טומאת אוכלין הכא דלא מטמא טומאה חמורה דאמרן